

HØVE OG HAVREBJERG VALGMENIGHEDER

- To grundtvigske valgmenigheder
i den danske folkekirke

Billede fra koncerten i Havrebjerg Valgmenighed d. 15. november med NIDA-jazzband, god stemning og en godt fyldt kirke.

Foto: Marianne Højland Larsen

VALGMENIGHEDERNES ADRESSER OG TELEFONNUMRE

HØVE VALGMENIGHED

Sorø Landevej 308, Høve, 4261 Dalmose

formand: Lis Eriksen Toelberg, Glænøvej 359, 4230 Skælskør. 58195692.

mail: lis.toelberg@gmail.com

kasserer: Aslaug Bugge, Ærtebjergvej 18, Tjæreby, 4230 Skælskør. Tlf: 40337409.

mail: aslaug@buggeclausen.dk

kirkeværge: Ejvind Petersen, Solbakken 17, 4230 Skælskør, 24756015

graver Berit Jensen, Venslevvej 19, 4261 Dalmose

tlf: 21236866

HAVREBJERG VALGMENIGHED

Krænkerupvej 53, Havrebjerg, 4200 Slagelse

formand: Marianne Højland Larsen, Borrevænget 7, 4270 Høng.

Tlf. 41278070 / 5885 4008 mail: hoejlandlarsen@mail.tele.dk

kasserer: Lise Lundsgaard Randersvej 14, 4200 Slagelse tlf. 23241272,

mail: henningsen@outlook.dk

kirkeværge: Michael Tønning, Nordvej 5, 4200 Slagelse tlf. 58530777

graver: Leif Juhl tlf. 42317071.

organist: Sanne Nielsen, Rådyrvænget 20, 4200 Slagelse. tlf. 58526226

valgmenighedspræst: Nikolai Wessel, Sorø Landevej 306, Høve. 4261 Dalmose.

Tlf. 61166542 mail: praesten@hoeve-havrebjerg.dk – *fri mandag.*

Høve Marks Forsamlingshus: Anne Grethe Friis, 25372545

www.høvemarksforsamlingshus.dk

valgmenighedernes hjemmeside: **www.hoeve-havrebjerg.dk**

ANDRE PRAKTISKE OPLYSNINGER

Kirkebil: Vil du gerne I kirke, men er det ikke muligt selv at finde til kirke, kontakt da gerne Nikolai senest lørdag kl. 12, så finder vi en løsning.

Kirkebladet er valgmenighedernes interne blad og udkommer tre gange årligt.

Indlæg til bladet modtages med tak, og kan afleveres til Nikolai Wessel. Stof til næste nummer af bladet skal være Nikolai i hænde senest 1. februar 2025.

Tryk: HassOlsen, 4230 Skælskør, tlf. 58196474

BREV FRA PRÆSTEN

Nikolai Wessel

Koncerter, fællessang, studietur, mortensaften, indvielse af bålplads, jazzkoncert, kunst og kirker; ja, der er rigeligt at tage fat på, når vi taler om, hvad der er foretaget over de sidste måneder, som det forgangne kirkeblad har løbet.

Der er også meget, når vi kigger frem i tiden, om lidt nærmer advents- og juletiden sig, og vi får alle travlt, med hver vores gøremål, men derfor har vi stadig mange aktiviteter i kirkerne.

Folkekirken har også fået meget mere opmærksomhed lige nu, end den ellers typisk får, for de nye menighedsråd begynder deres arbejde. Menighedsrådene, ved vi, er inspireret af Valgmenighedernes oplevelser af, hvordan vores bestyrelser, som det lige siden Valgmenighedslovens første vedtagelse har været lovpligtigt for os at have som ledelse. Mange steder, har det været svært at finde det nødvendige antal medlemmer til, at menighedsrådene kan fungere. Det betyder i skrivende stund, at de fortsatte vilkår for sognekirken i Havrebjerg lige nu er i hænderne på Roskildebiskoppen. Vi kan selvfølgelig kun gisne om, hvad der sker, men en svag sognekirke er i ingens interesse – mindst af alt vores, for det frie ord og den frie tanke trives

under alle omstændigheder bedst, der hvor der er plads til at tænke frit og højt.

Det er værdier, som kendetegner os i valgmenighederne, og det er måske også derfor, at vi ikke har de problemer, som der er i sognekirkerne, vi har funktionelle og beslutningsdygtige menighedsråd, bestående af frivillige kræfter, som tager ansvar, fordi der er nogle som skal gøre det. Nogle, som synes, at det er vigtigt at vi har en solid og god styring på vores kirke – og det skal der lyde en ubegrænset og uforbeholden tak for herfra. Mens Kirkeministeren i løbet af foråret udsendte et spørgeskema til landets menighedsrødder om, hvordan man gjorde det lettere og mere attraktivt at være en del af landets menighedsråd, så blev det overvældende svar, at de havde behov for, at der blev taget ansvar fra deres bord.

Det tror jeg ikke er svaret, for i den bedste Grundtvigske ånd, så må svaret derimod være, at der skal være mere ansvar som ligger lokalt, flere beslutninger som træffes af det myndige lægfolk som er derude, hvor beslutningerne har konsekvenser, det skal ikke være på hverken provstikontorer,

i stiftsadministrationer eller ministeriets bonede gulve beslutningerne skal

træffes, derimod skal det være herude, først der, kommer menighedsrådene for alvor til sin ret, og først der, kan vi tale om et ægte folkestyre i vores folkekirke – ligesom vi har i valgmenighederne . Og det er en frihed, som det

er til at tage og føle på. Tak til alle jer, som tager ansvar for, at demokratiet kan fungere, uden jer, ville vi ikke kunne være Danmarks måske mest demokratiske kirkeform. I hvert fald det styringsmæssige forbillede for den øvrige folkekirke, som vi fortsat er.

NYT FRA HØVE VALGMENIGHED

Lis Eriksen Toelberg

Vi kom godt i gang efter sommerferien, den synes nu langt væk, og meget er sket siden.

Den 22. september havde vi høstgudstjeneste i den smukt pyntede kirke, hvor de nye, enkle og sikre gelændere i kirken kunne tages i brug.

Og derefter havde vi samme dag indvielse af den nye bålplads bag det sydvestligste hjørne af kirkegården. Det blev en fin dag. Vejret var, som kun september-vejr kan være, der var god tilslutning til arrangementet, og både borgmester Knud Vincents og repræsentanterne fra *LAG SLAGELSE*, der har doneret de økonomiske midler, ønskede os tillykke med bålpladsen, som vi håber må komme til at danne ramme både om vores egne arrangementer og om andres. Vi håber, at bålpladsen vil blive flittigt brugt.

Mette Søndergaard fra *UdeUnger*, var på pladsen hele dagen og tryllebandt både børn og voksne med sine skønne

naturmaterialer til kreativt håndværk. Og allerede nu, har vi udendørsarrangementer i tankerne, når solen igen skinner lunere over bålpladsen.

Omkring vedligeholdelse af Niels Daels og familiens gravplads på Liselund, så har vi indgået en aftale med Liselund om, at havearbejderne på Liselund slår græsarealet omkring gravene nogle gange over sommeren, det er dejligt, så vi kan være sikre på, at området tager sig pænt ud, og vi siger stor tak til Liselund!

Menighedsrådet har sendt et brev ud til vores medlemmer, hvor vores kirkeværge Ejvind Pedersen spørger om,

om nogle måske har nogle timer til rådighed til lidt praktisk arbejde omkring kirken. Ejvind har ikke hørt fra nogen, men det er fortsat muligt at kontakte Ejvind omkring dette, om ikke nu så til foråret.

Høve Marks Forsamlingshus har fået selvstændig hjemmeside kig ind på den, og Nikolai Wessel har foretaget fine opdateringer på valgmenighedens hjemmeside, de er et elektronisk besøg værd!

Flere fra Høve Valgmenighed har også deltaget i arrangementer ude i vores "familie-relationer", det er så vigtigt, at vi har hinanden og viser det! Det gælder både arrangementer på Liselund Højskole, til efterårsmødet i de sjællandske valgmenigheder i Ubberup, til 100 års-jubilæet i Osted Valgmenighed og til årsmødet i Grundtvigsk Forum.

Det kræver stor omhu at søge fonde, men hvilken glæde er det, når vi oplever koncerter for donerede midler. I slutningen af oktober nød vi en koncert med fløjtenist Tine Karlshøj-Andersen og pianist Andreas Flensted-Jensen, det var en skøn aften, hvor sang, musik og fortælling gik op i en højere enhed. Tusind TAK til Tine og Andreas, og til *Brand af 1848 Fond*,

hvis donation muliggjorde den virtuelle oplevelse!

Vi vil også gerne takke for den smukke allehelgensgudstjeneste, vi oplevede i søndags, det var en gudstjeneste, der på alle måder viste os betydningen af fællesskabet under gudstjeneste: at lytte til klokkerne, der kalder os sammen; at synge salmerne, at lytte til en god og velforberedt prædiken, at lytte til tonerne fra orglet, imens vi betragter det smukke kirkepynt og sidder ved siden af hinanden og mindes vores afdøde, det giver så fin mening under fællesskab!

I skrivende stund står vi lige foran *Kunst & Kirker*, hvor Høve valgmenighedskirke og de andre deltagende kirker i Slagelse Kommune forhåbentligt vi give genlyd af skøn kunst, mange besøgende, dialog imellem kunstnere, de mange frivillige og de mange besøgende... Det glæder vi os til at berette om efter weekenden, og når vi sidder med dette kirkeblad i hånden, så håber vi, at vi kan lune os ved de mange oplevelser, der var under *Kunst & Kirker*...

Kulturdag i Havrebjerg den 7. september.

Hvert andet år arrangerer Havrebjerg Bylaug en kulturdag, hvor byen viser hvad den kan.

Udgangspunktet er forsamlingshuset hvor man drikker morgenkaffe sammen og hele dagen kan man købe mad, kaffe og drikkevarer. Havrebjerg Valgmenighed var også med i år.

Vi havde "åben kirke" og i år havde vi lavet en quiz om valgmenigheden og kirken, som de besøgende kunne deltage i, og selvfølgelig blev der udtrukket flere gevinster blandt de rigtige svar.

Rengøringsdag den 14. september.

Vi var nogen stykker, som fik gjort rent og pudset messingtøj i kirken.

Efterfølgende fik vi gennemgået kirkegården og aftalt, hvor der skulle klippes ned og fjernes nogle hække m.v., da flere gravsteder er nedlagt. Det arbejde er ikke helt færdigt i skrivende stund.

Efterfølgende er det lille "præsterum" blevet shinet op. Der var faldet noget puds ned fra væggen, det er blevet pudset op og loft og vægge samt skabet i rummet, er blevet malet.

Valgmenighedskirken brugt til overnatning

Nej, de er ikke hjemløse på den måde, dem der har overnattet i kirken, men det er efterskoleelever fra Høng Efterskole, som fik lov til at overnatte i vores kirke.

Høng Efterskole skriver i deres program:

Efter ca. fire uger tager vi afsted på en to dages "ryste-sammen-tur". I bliver kørt et stykke væk fra skolen i bus og bliver sat af i grupper af 4-5 elever. Undervejs skal I løse forskellige opgaver. I overnatter undervejs og kommer tilbage til skolen næste formiddag. Det er en af de ture, I vil huske i mange år fremover.

5 efterskoleelever fra Høng Efterskole kom gående i Havrebjerg By, da de mødte Louise Bloch, præstegårdens anden beboer, som lige var stået af bussen. En af eleverne kendte Louise

fra sin tidligere skole og de unge mennesker fortalte, hvorfor de var i Havrebjerg og at de skulle finde et sted til overnatning.

Louise var straks med på at hjælpe dem, og fik arrangeret, at de kunne overnatte i Valgmenighedskirken.

Jazzkoncert d. 15. november

Vi havde besøg af Nida-Jazzband, som underholdte os. Det var en forrygende aften med genhør af velkendte New Orleans-jazz, og de mere end 60 fremmødte, fik sig en på den musikalske oplevelse.

Jazz-bandet spiller hvert år i Helligåndskirken den 1. søndag i advent, og det er dejligt musik og et festligt arrangement de leverer.

Niels Svestrup, som vi har planlagt arrangementet med, spiller på klarinet og bor selv i "Det gamle kloster". Han fortæller, at de har holdt koncerter i flere forskellige kirker, og de øver i Helligåndskirken (Slagelse Kloster).

Indkaldelse til Årsmøde

Sæt allerede nu gerne et stort kryds i kalenderen søndag den 6. april kl. 11:00, for her vil vi efter gudstjenesten kl. 11 holde årsmøde i kirken. Skulle man kun være interesseret i årsmødet, regner vi med at den begynder kl. ca. 12. Der vil, som de tidligere år, være let forplejning til årsmødet. Alle intere-

Julen er kirkens højtid.

- Den 1. søndag i advent, 1. december, begynder det nye kirkeår, det skal vi selvfølgelig fejre med en gudstjeneste kl. 9:00.
- Den 2. søndag i advent, 8. december kl. 10:00 er der musikgudstjeneste: "De ni læsninger", hvor der fortælles om syndefaldet, Guds udvælgelse og frelse, sådan som den udspilles i den bibelske historie. Traditionen med de ni læsninger stammer fra England, hvor den blev holdt første gang i 1918 i Kings College Chapel i Cambridge, og det er en helt speciel form for gudstjeneste.
- Juleaften, den 24. december, holder vi gudstjeneste kl. 14:00, som vi plejer.

Godt nytår

- Nytårsaftens eftermiddag, den 31. december kl. 15:00, holder vi en kort andagt hvor vi efterfølgende får et glas vin og ønsker hinanden godt nytår.

serede er hjerteligt velkomne til at møde op, og høre hvordan det går i vores Valgmenighed.

Dagsorden ifølge vedtægterne.

INDTRYK FRA STUDIETUREN

Mona Schreiber Hansen

Fra tirsdag morgen til lørdag aften i september kørte vi 9 personer i en minibus, til Tyskland for at se og høre om Luther.

En meget fin tur og veltilrettelagt af vores præst Nikolai Wessel.

Egentlig begyndte det med fire studie/eftermiddage i præstegården med forberedelser til det, som vi skulle se og opleve.

Vi var i Haderslev, Aschersleben, Mansfeld, Eisleben, Bad Frankenhausen, Stotternheim, Erfurt, Wartburg, Wittenberg og Glienicker Brucke ved Berlin.

Første stop var Haderslev Domkirke, hvor vi kunne se den første danske Bibel oversat af Chr. 3 i 1550, og hvor den danske Reformation havde sin begyndelse godt 10 år før det skete i kongeriget.

I Mansfeld så vi Luthers barndomshjem. I Eisleben blev han født og døde, og efter museumsbesøg så vi kirken, hvor han blev døbt. I Bad Frankenhausen kunne vi se en fantastisk Panoramaudstilling om Bondekriegen fra omkring 1525, hvor Luthers tanker satte

verden i brand. Vi gjorde holdt i Stotternheim, hvor Luther blev overrumplet af 1505 og lovede den hellige jomfru Anna, at han ville hellige sit liv til Gud, hvis han overlevede 1505. I Augustinerklostret i Erfurt boede Luther i syv år, derefter kørte vi til Wartburg, hvor han sad i landflygtighed i 10 måneder. En imponerende borg, som er på Unesco's verdensarvliste. Her oversatte Luther den latinske Bibel til tysk på kun 10 uger. I Johan Sebastian Bachs fødeby Eisenach gik Luther i skole, og da vi nåede Wittenberg kunne vi se både Luther-egen, hvor Luther brændte de pavelige skrifter, samt de sidste advarsler fra Paven. Det blev det endelige brud med den katolske kirke.

Mariakirken, bykirken med en dejlig orgelkoncert og Slotskirken var imponerende at opleve, der hvor de 95 teser blev hængt på kirkedøren, samt Dronning Magrethes antependium - designet i anledning af 500-års jubilæet.

Ligeledes så vi universitetet, hvor Luther i alle sine år underviste og hvor bl.a. Hans Tausen (vores danske reformator) var student i 1523. Torvet

med det flotte hvide rådhus, – og ikke mindst det 360 grader Yadegar Asisi 360 grader Panorama, hvor vi kunne fordybe os i livets mangfoldighed i det 16. århundrede. En stor oplevelse hvor alle sanser blev vakt.

Måske skal jeg tilføje, at vi spiste på gode restauranter, sov på fine hoteller, - og ikke mindst havde vi en stabil chauffør i Nikolai Wessel, der fik topkarakter for sin kørsel samt sin tilrettelæggelse af turen.

LUTHERLAND FRA FØRERSÆDET

Nikolai Wessel

Drømmen om at invitere på en studierejse var ikke ny. Desværre har omstændighederne i flere af de første år i mit embede her i Høve og Havrebjerg gjort, at det var svært at overskue hvornår det var sikkert at krydse grænser, uden at skulle være bange for at blive lukket inde i et fremmed land.

Nu, efter flere år, havde Corona frygten lagt sig tilstrækkeligt til, at det nu var sikkert at tilbyde en studierejse til åstedet for vores Lutherskprotestantiske kirke. Der viste sig heldigvis at være rigtig fin opbakning til både ideen og turen. Vi drog afsted i en fyldt minibus, og der kunne hverken have været flere mennesker eller mere bagage ombord.

Forud for turen, havde vi haft lejlighed til at afholde en studiekreds hvor vi i løbet af 4 gange talte både om den historiske tid som havde forment refor-

maturen, såvel som den betydning han fik, hvordan reformationen spændte an især i Danmark, som fra begyndelsen havde magthavere med stor sympati for Luthers tanker (især de tanker, som gav dem mere magt og kirken mindre af samme), vi fik også dykket ned i vores folkekirkes bekendelsesgrundlag og til sidst også både reflekteret og diskuteret, om Luthers tanker stadig er relevante for os i dag.

Vi havde også lejlighed til at afholde en rigtig hyggelig filmaften i præstegården, og i det hele taget, er det mit indtryk, at deltagerne følte sig godt klædt på til turen.

I bussen på vej hjem, begyndte samtalerne om emnerne til næste studietur allerede at blive drøftet.

Så hvem ved, hvor næste tur fører hen? Jeg håber, at I er ligeså spændte, og eventyrlystne så vi kan få en rigtig god tur igen en anden gang.

PRÆDIKEN ALLEHELGEN 2024

Prædikenuddrag fra 3. november 2024

De har fået den mest allermest centrale plads her i kirken, vores døde. Det fælles sted, hvor vi alle sammen har lov at komme, og hvor der aldrig er lukket. Dag og nat står lågen åben. Det stykke jord, som fra gammel tid var vores fælles mødested, og hvorfra beskeder blev givet. Det stykke jord, kirkegården, er de dødes sted.

I andre kulturer er det anderledes. Der gemmer man de døde væk. I det gamle Rom lå gravpladserne uden for bymuren.

Og netop derfor var det chokerende anderledes, det, de første kristne i Rom gjorde, da de begyndte at samles og holde gudstjenester. For de mødtes og fejrede gudstjenester på kirkegårdene. De kirkegårde, som dengang lå under jorden uden for Roms bymure, i katakomberne. Der, i de underjordiske gange, som man stadig kan komme ned i, dernede fejrede de første kristne gudstjenester. De gjorde det, fordi det skulle foregå skjult – for at være kristen, var i de første tider ulovligt, og man risikerede en skæbne som Jesu, blot for at tilhøre Kristus. Men de gjorde det også, fordi de ønskede at vise, at deres døde hørte med i deres liv. De døde, som i mange tilfælde var martyrer – folk, som havde sat livet til for

troens skyld. Folk, som havde nægtet at bøje knæ for kejseren og verdensmagten. De mennesker, som med deres liv havde vist noget om, hvad tro er, de mennesker hørte med i de levendes liv. De døde skulle ikke fylde de levende med frygt og ængstelse, men de døde skulle mindes med glæde og med taknemmelighed. Og det, de havde givet, skulle de levende bære med sig videre i det liv, de nu havde at leve.

Derfor fejrede de levende kristne gudstjeneste med det levende ord, lige der, midt blandt de døde - Og det gør vi endnu.

Kirken ligger midt på kirkegården. De færreste af vores døde har sat livet til for deres tros skyld. Der er, mig bekendt, ikke mange martyrgrave på vores kirkegårde. Men det betyder ikke, at vores døde ikke også har lært os noget om, hvad tro er, og hvem Gud er. *"Vi er sat til at vidne om Gud, hver efter sin evne og mulighed (...) At vidne om Gud det vil først og fremmest sige, at leve sådan, at livet bliver dyrebart for andre og det gode i dem styrkes"*. Sådan siger Kaj Munk i en prædiken, kort efter han havde begravet sin mor.

Allehelgensdag er det de mennesker der gjorde det, og som nu er døde, vi husker, siger tak for og glæder os over

at have fået med i vores liv. Hver for sig kan vi sætte navne på, hvem de mennesker er. Dem, der gjorde vores liv dyrebart – ved at vise og fortælle os, at vi var dyrebare for dem.

På hver deres måde har de vist os noget om, hvem Gud er, ved at være trofaste, kærlige, stædigt vedholdende over for os. Ved at stå tidligt op om morgenen og vække os blidt, da vi var små og skulle ud i vintermørket og en ny, truende skoledag. Eller ved senere i vores liv trofast at stille med værktøjskasse, trailer og god tid. Eller ved at lave vores livret, når vi kom på besøg, selv da vi blev så gamle, at vores smagsløg for længst var blevet mere avancerede.

Men også de andre har vist os noget om Gud. Også dem, der ikke magtede at gøre noget for os. Dem, hvor også andre følelser end den dybe taknemmelighed hører med, når vi mindes dem. De besværlige, de svage, de krævende. Dem, der styrkede det gode i os, ved at kalde på vores omsorg, overbærenhed og udholdenhed. De vidnede også om Gud. For hvor er det ellers, kræfterne til at sidde ved et dødsleje i dagevis kommer fra, hvis ikke det er Vorherres kræfter, de pårørende bliver udstyret med?

Hvorfra, hvis ikke fra Gud, kommer den overbærenhed og humor, som er uundværlig, når man står dødræt og

uden håb om forandring hos den demente? Hvis ikke det er i Guds gode og bomstærke hænder, man lægger både sin egen og den andens afmagt, turde man så nogensinde give slip og give op?

Og så er der også dem, vi ikke fik talt ud med og sagt ordentligt farvel til. Dem, hvor sløjfen til sidst ikke blev bundet pænt og elegant. De lærte os måske noget om Gud, ved at lære os noget om, at der er grænser for vores formåen; at der er konflikter og uløste gåder, som kun Gud har magt til at løse. Der er bebrejdelser, som man må lade falde for udløbsdato, og kampe, som må tabes, For livets skyld.

Glæden. Kunsten er, at se den, før alt andet. Det er det, Gud gør. Vi skal slutte med den glæde i dag, når vi synger Ingemanns gamle salme, som ikke kun beskriver fryden og glæden, men også synges til mange begravelser og bisættelser, når vi synger *"Dejlig er Jorden"*. Den salme, som prædiker tillid til, at vores liv og vores død er Guds sag, det hører vi når vi sammen i sidste vers synger glædesverset over dem alle: *"Fred over jorden – menneske fryd dig, os er en evig frelser fød!"* Så det er Guds glæde og ikke vores egen frygt og bekymring og selvoptagethed, vi skal være og leve i. Både for os, som er levende og for alle vores døde. Amen.

GUDSTJENESTER

DECEMBER 2024 - APRIL 2025

DATO	SØNDAGENS NAVN	HØVE	HAVREBJERG
1/12	1. søndag i advent	11	9
8/12	2. søndag i advent (de ni læsninger)	16	10
24/12	Juleaftensdag	16	14
25/12	Juledag	10	
31/12	Nytårsaften		15
1/1- 2025	Nytårsdag	16 – Liselund, sammen med kurset: <i>"Nytår på Liselund"</i> .	
12/1	1. s. e. Helligtrekonger	9	11
26/1	3. s. e. helligtrekonger	11	9
23/2	Seksagesima	9	11
9/3	1. s. i fasten	11	9
15/3	Aftensang	19	
16/3	2. s. i fasten	11 - Fællesgudstjeneste - konfirmandernes gudstjeneste	
6/4	Mariæ Bebudelse	9	11 ÅRSMØDE
13/4	Palmesøndag	17	11
20/4	Påskedag	11	9
27/4	1. s. e. påske	10	
		konfirmation	